

ЧИННИКИ, ЩО ЗУМОВЛЮЮТЬ РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ РЕСУРСНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

А.В. Себко

Луганський національний аграрний університет

На початку дев'яностих років ХХ ст. українські підприємства були поставлені в умови світової конкуренції, а такий етап, як конкурентний ринок у національному масштабі, коли внутрішній товаровиробник захищений державою від закордонних конкурентів, був пропущений, у результаті чого вітчизняні підприємства, випустили ряд важливих факторів у своїй діяльності, серед яких і організація екологічної діяльності, яка впливає на ресурсну безпеку підприємства. До інших причин недостатнього розвитку організації екологічної діяльності і екологічного менеджменту на виробництві відносяться:

- відсутність стабільної економічної бази підприємств;
- обмеженість фінансових ресурсів підприємств;
- взька спрямованість визначення і розуміння природоохоронної діяльності в сучасному понятті підприємств;
- відсутність на всіх рівнях менеджменту орієнтації на підвищення якості природного середовища і ресурсозбереження;
- вільне розміщення відходів і доступ до сировинної бази.

Причини недостатнього розвитку екологічного менеджменту на підприємствах обумовлені впливом факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. До таких факторів можливо віднести: зміни ринкових умов, проблеми залучення клієнтів, конкуренція, державна податкова політика, освіта персоналу, нестача коштів тощо. Внаслідок впливу цих та інших факторів зменшується увага підприємств до проблеми охорони навколишнього середовища. Це призводить до негативного впливу підприємства на стан навколишнього середовища, погіршення здоров'я населення тощо. Як наслідок до підприємства застосовуються спеціальні санкції, які обмежують його виробничу і фінансову діяльність, потребують витрат на ліквідацію негативних наслідків діяльності. З іншого боку, використання ресурсозберігаючих технологій, планування і реалізація природоохоронних заходів сприяє поліпшенню стану навколишнього середовища і стабільності діяльності підприємства. Сьогодні можливо визначити чинники, що обумовлюють необхідність розвитку екологічного менеджменту. До основних зовнішніх чинників, що впливають на формування екологічного менеджменту і ресурсну безпеку підприємства відносяться: ріст забруднення навколишнього середовища; погіршення стану здоров'я населення; необхідність дотримання державних природоохоронних вимог; правові умови та державні економічні санкції; витрати на ліквідацію екологічних наслідків діяльності.

Основними внутрішніми чинниками, що мають вплив на ресурсну безпеку підприємства є: вихід підприємств на світовий ринок; зниження витрат підприємства через застосування природоохоронних технологій; планування ЖЦТ з урахуванням екологічних вимог; збереження унікальності технологічного процесу; збереження унікальності розробки перспективної продукції з урахуванням охорони навколишнього середовища.

Одним із найголовніших чинників, що обумовлює необхідність розвитку екологічного менеджменту на підприємстві в контексті ресурсної безпеки, є чинник постійного росту забруднення навколишнього середовища та зменшення ресурсної бази. Постійне погіршення якості навколишнього природного середовища і зростання кількості відходів на Україні, зокрема, свідчать про необхідність впровадження і використання екологічного менеджменту на виробничих підприємствах.